

TÜRKİYE

Akdeniz Oyunları ve Uluslararası İlişkiler

Akdeniz Oyunları ve genel olarak spor, Türkiye'ye dış politika alanında geleneksel diplomasiyi tamamlayacak etkili bir araç sunuyor.

Altay ATLI

Akdeniz Oyunları'nın başlamasına sayılı günler kaldı. 24 ülkeden yaklaşık dört bin sporcu, Mersin'de bir araya gelerek on gün boyunca farklı spor dallarında ülkeleri adına mücadele edecek. Türkiye'nin Mersin'de organizasyonu, sporcusu ve seyircisi ile sergileyeceği performans, İstanbul'un 2020 Olimpiyatları adaylığı konusunda da belirleyici bir unsur olacak. Bununla birlikte "spor hiçbir zaman sadece spor değildir" önermesine kulak verip üst düzey müsabaka sporunun ve büyük organizasyonların uluslararası ilişkiler üzerindeki etkileri düşünüldüğünde, Akdeniz Oyunları'nın Türkiye için bu açıdan önemli bir fırsat sunduğunu ve Türk dış politikası için etkili bir araç sağlayabileceğini söylemek mümkün.

Mesafelerin kısaldığı, bilginin herkes için bir tıklama uzaklığında olduğu, güncel gelişmelerin televizyon ve internet sayesinde anında takip edilebildiği bir dünyada spor, ülkelerin dış politikasına öncelikle bir yumuşak güç unsuru olarak etki ediyor. Sahadaki sportif başarı ve büyük organizasyonlara yapılan ev sahipliği ile ülkeler, uluslararası kamuoyu nezdinde imajlarını güçlendiriyorlar. Bu açıdan sporun sağladığı etkiyi, geleneksel diplomasi ya da müzik, sanat ve kültürel faaliyetler üzerinden sağlamak mümkün değil, çünkü spor vasıtasıyla verilen mesaj hem çok geniş kitlelere ulaşabiliyor hem de sporun yarattığı kazanma, aidiyet, hayranlık vb. güçlü duygusal etkiler, mesajların kalıcı olmasını sağlıyor. Ülkelerin uluslararası alanda imajlarını güçlendirmesi, dış politikalarını daha güçlü bir temel üzerine inşa etmelerini mümkün kılıyor.

Spor ülkesi olarak Türkiye

Akdeniz Oyunları, tabii ki bir Olimpiyat ya da Futbol Dünya Kupası değil ve bu etkinliklerin ulaştığı gibi neredeyse dünyanın tamamını kapsayacak kadar geniş bir kitleye ulaşmıyor. Ancak buna rağmen ülkemizin merkezinde olduğu bir coğrafyayı bir araya getiren Akdeniz Oyunları'nın Türkiye'nin imajına ve yumuşak gücüne önemli derecede katkıda bulunacağını öngörmek mümkün. Sportif başarı şüphesiz ki oldukça önemli. Türkiye, tabloda görüldüğü üzere, Akdeniz Oyunları tarihinde en çok madalya kazanan ülkelerden birisi. Mersin'de takımlarımızın ev sahibi olma avantajını da kullanarak madalya sıralamasında daha da üst sıralara çıkacağını öngörebiliriz. Madalya sayısının yanı sıra, bu madalyaların belirli sporlarda yoğunlaşmayıp farklı branşlara dağılması ve erkek-kadın sporcu dengesinin korunması da Türkiye'nin bir "spor ülkesi" olarak imajını ve uluslararası konumunu güçlendirmesini sağlayacak. Bugün Avusturya, Arjantin, Portekiz gibi ülkeler uluslararası düzende ekonomik ve askeri güçlerinin çok üzerinde bir konuma sahipler ve bunun başlıca sebebi de sahip oldukları spor ülkesi imajı.

Akdeniz Oyunları'nın bu anlamda esas katkısı Türkiye'nin oyunların ev sahibi olarak organizasyonda sergileyeceği performanstan kaynaklanacak. Kusursuz tesislerde, sorunsuz bir organizasyon ile gerek tribünlerdeki seyircilere gerekse farklı ülkelerde oyunları televizyondan takip eden izleyicilere unutulmaz bir deneyim yaşatmak, "Türkiye'nin neler yapabileceği" konusunda tüm dünyaya GSYH verilerinin, ticaret rakamlarının veya sanayi istatis-

tiklerinin veremeyeceği kadar kuvvetli bir mesaj verilmesini sağlayabilir.

Türkiye'nin daha oyunlar başlamadan bu konuda önemli mesafe kaydettiğini ve bu mesajı vermek için hazır durumda olduğunu söylemek mümkün. 2013 Akdeniz Oyunları önce Yunanistan'ın Volos kentine verilmiş, ancak Yunanistan ekonomik sıkıntılar nedeniyle taahhüdünden vazgeçince ev sahipliği Mersin'e geçmişti. Bu nedenle normalde oyunlar için hazırlık süresi yedi yıl iken, Mersin hazırlıklarını iki yılda tamamlamak durumunda kaldı ve bu kapsamda 400 milyon liralık bir bütçe ile dokuz yeni spor tesisi (buna 25 bin kişilik yeni Mersin Stadyumu ve 7.500 kişilik bir spor salonu dahil) inşa edilerek ve mevcut sekiz tesis yenilenerek şehir oyunlara hazır hale geldi. Başka bir deyişle, Mersin gibi yeterince spor tesisinin bulunmadığı bir kenti kısa sürede bu çaptaki bir organizasyona hazır hale getirerek Türkiye ekonomik gücünü ön plana çıkartmış oldu.

Sorunsuz organizasyon

Akdeniz Oyunları, Güney Avrupa ülkelerini, Balkanları ve Ortadoğu'nun bir kısmıyla Kuzey Afrika'yı bir araya getiren bir organizasyon. Katılımcı ülkeler ya Avrupa'nın ekonomik krizinin ya da Arap coğrafyasındaki dönüşümlerin etkilerini yaşamakta olan, dolayısıyla halen ekonomik ve siyasi istikrarsızlıkla mücadele eden ülkeler. Yunanistan'ın hak kazandığı oyunları iade etmesi yaşanan sıkıntıların bir sonucu. Buna karşılık Türkiye'nin böyle bir dönemde oyunlara başarıyla ev sahipliği yapması, sıkıntılı bir coğrafyada hem ekonomik gücüyle ön plana çıkmasını hem de bu

ülkeleri spor gibi barışı, demokrasiyi ve insani idealleri sembolize eden bir olgu çevresinde bir araya getirerek bu değerlere vurgu yapmasını sağlayacak.

Akdeniz Oyunları'na katılan tüm ülkeler Londra 2012 Olimpiyatları'na da katılmıştı, ancak Akdeniz Oyunları'nın bölgesel bir organizasyon olması, katılan ülkelerin ABD, Çin, Rusya gibi spor devlerinin gölgesinde kalmadan sahneye çıkmalarını ve daha görünür olmalarını sağladığı gibi ev sahibi ülkenin de bölgeye yönelik mesajını net bir şekilde verebilmesini sağlıyor. Türkiye de Mersin'de sergileyeceği sportif ve organizasyonel başarı ile uluslararası kamuoyuna ekonomik kriz içerisindeki Avrupa ile Arap Baharı sonrası Ortadoğu ve Kuzey Afrika arasında yükselen bir güç

olduğunu etkili bir şekilde ortaya koyma şansını bulacak.

Spor ve diplomasi

Sporun uluslararası ilişkiler üzerindeki diğer bir etkisi de diplomatik açılımlara zemin hazırlaması ve ivme kazandırması suretiyle gerçekleşiyor. Spor diplomasisi, ya da spor yoluyla diplomasi, tek başına ülkelerin dış politikasında yeni açılımlar sağlayacak bir güce sahip değil. Ancak spor, toplumların yakınlaşmasına ve ülkeler arasındaki algıların olumlu yönde değişmesine yol açarak süreçlerin hız kazanmasını sağlayabiliyor; geleneksel diplomasiyi yetersiz kaldığı durumlarda tamamlayıcı bir unsur olabiliyor. Akdeniz Oyunları, Türkiye'nin Batı ile Doğu arasında bir köprü işlevi

görmeye yönelik dış politika vizyonunu belki tek başına gerçekleştiremez ama bu yönde çok önemli bir katkı sağlayacaktır. Avrupalı, Ortadoğu ve Kuzey Afrikalı sporcuları Türkiye'nin Akdeniz sahilinde bir araya getirmek (ve bunun tüm bu coğrafyada canlı yayında izlenmesi) güçlü sembolizmiyle Türkiye'nin bu yöndeki dış politika girişimlerini tamamlayıcı bir unsur olabilir. Bununla birlikte oyunların iç savaşın devam ettiği Suriye'ye iki yüz kilometreden daha az bir mesafede bulunan Mersin'de yapılması da bu ülkedeki şiddete karşı bir çağrıda bulunulması için iyi bir fırsat sunabilir.

Akdeniz Oyunları ve genel olarak spor, Türkiye'ye dış politika alanında geleneksel diplomasiyi tamamlayacak etkili bir araç sunuyor. Ancak burada dikkat edilmesi gereken, sporun doğasından kaynaklanan bir husus var. Her ne kadar spor insanlığın ideallerini temsil etse de, sonuçta rekabete dayanan, kazananlar ve kaybedenler üreten bir etkinlik. İngiliz yazar George Orwell'in 1945'te yazdığı gibi spor "silahlar olmadan yapılan bir savaş". Rekabet sporun özünde var ve sporun ülkeler arasındaki ilişkileri olumlu yönde etkilemesi, dış politikada bir yumuşak güç unsuru oluşturabilmesi için bu rekabetin yıkıcı olmaması, husumete ve şiddete dönüşmemesi gerekiyor. Akdeniz Oyunları'nda bu konudaki en büyük görev sporseverlere düşecek. Milli sporcular tabii ki desteklenecek, ancak bunu yaparken Türkiye'nin Mersin'de madalyadan çok daha fazlasını kazanabileceğini de unutmamak ve buna zarar verecek davranışlardan uzak durmak gerekiyor. ■

Akdeniz Oyunları Madalya Sıralaması (1951-2009)

		Altın	Gümüş	Bronz	Toplam
1.	İtalya	750	634	583	1967
2.	Fransa	579	524	447	1550
3.	İspanya	274	381	471	1126
4.	Türkiye	263	171	203	637
5.	Yugoslavya (1951-2001)	199	177	182	558
6.	Yunanistan	165	215	291	670
7.	Mısır	103	161	191	455
8.	Tunus	70	61	112	243
9.	Cezayir	56	51	94	201
10.	Fas	52	64	83	199

Kaynak: Akdeniz Oyunları Uluslararası Komitesi (<http://www.cijm.org.gr/en>)